

NA VAŠOM NÁZORE ZÁLEŽÍ PRIESKUM REDAKCIE ČASOPISU *KNIŽNICA*

MGR. ZUZANA STRUHÁRIKOVÁ, PHD.

zuzana.struharikova@snk.sk
Slovenská národná knižnica
www.snk.sk

Purpose: The aim of the paper is to present the results of a pilot survey carried out by the editorial office of *The Library* journal to gather readers' opinions on its content, including their perception of its credibility and the benefit they derive from it.

Methodology: The survey was conducted in the form of an anonymous online questionnaire divided into several thematic sections. The research sample consisted of 77 respondents, 11 of whom were excluded from the analysis based on their responses to filter questions.

Results: The survey highlighted the need for a greater focus on international authors and readers, which would also require changes in the thematic content. The relevance of subject matter was shown to be significant with regard to higher interest in the journal's content throughout the year. These findings are supported by the fact that most respondents prefer current topics such as information literacy, digital technologies and new developments in library and information science.

Conclusions: Given the increasing demand for quality in scholarly publications, attention must be paid to ensuring the adequate promotion and representation of topics that are relevant to the journal's actual and potential readers. One of the reasons for giving greater consideration to their interests is to ensure the journal has the good reputation that it needs in order to succeed.

Keywords: *The Library* journal, scholarly journals, readers' preferences, library and information science, online questionnaires, surveys, Slovak National Library

Časopis *Knižnica*, vydávaný Slovenskou národnou knižnicou, plní kľúčovú úlohu v informovaní odbornej, ale aj laickej verejnosti o novinkách a zaujímavostiach z oblasti knihovníctva, informačnej vedy a príbuzných disciplín. V rámci svojho vývoja kontinuálne prechádzal viacerými zmenami, najmä obsahovými, ktoré reflektovali postupnú transformáciu spoločnosti súvisiacu napríklad s rozširovaním digitálneho priestoru, nástupom nových technológií a s potrebou knižníc reagovať na meniace sa požiadavky používateľov. Napriek existencii viacerých periodických publikácií zaoberajúcich sa knižničným prostredím možno časopis *Knižnica* považovať za jediný svojho druhu na Slovensku. Jeho výnimočnosť spočíva predovšetkým v multidisciplinárnom charaktere a v zastúpení odborných článkov prezentujúcich aktuálne výsledky výskumov a textov informujúcich o činnosti knižníc.

Doteraz však nebol realizovaný prieskum, ktorý by čitateľom umožnil vyjadriť sa iným spôsobom než výlučne prostredníctvom e-mailovej komunikácie k obsahovým a formálnym špecifikám časopisu a zároveň by redakcii poskytol priestor na bilancovanie a sebareflexiu. Cieľom príspevku je predstaviť výsledky pilotného prieskumu, ktorým sme sa pokúsili napraviť jeho doterajšiu absenciu.

CIELE A METODOLÓGIA PRIESKUMU

Primárnym cieľom prieskumu bolo zmapovať postoje čitateľov v súvislosti s tematickým zameraním časopisu a vnímanie jeho dôveryhodnosti a celkového prínosu. Čiastkovým cieľom prieskumu bolo zistiť, s ktorými potenciálne konkurenčnými periodickými publikáciami mali respondenti skúsenosti, ako sa dostávajú k jednotlivým článkom časopisu *Knižnica* a ako hodnotia komunikáciu s redakciou. Prieskum bol teda skôr všeobecne orientovaný a jeho výsledky mali prispieť k identifikácii slabých stránok časopisu, ale aj k hodnoteniu samotného prieskumu.

Prieskum prebiehal od decembra 2024 do februára 2025 prostredníctvom anonymného online dotazníka, ktorý bol rozdelený do viacerých tematických sekcií. Väčšina otázok (9 z 15) umožňovala výber jednej odpovede, tri otázky viacnásobný výber a päť otázok ponúkalo možnosť doplniť vlastnú odpoveď prostredníctvom položky *Iné*. Naším zámerom bolo

koncipovať dotazník tak, aby ho vyplnilo čo najviac respondentov, teda aby jeho časové a kognitívne nároky boli primerané. To sa nám do určitej miery podarilo dosiahnuť tým, že otázky vyžadujúce vlastný textový vstup sme označili ako nepovinné (3 z 15 otázok). Reprezentatívnosť získaných údajov sme sa snažili dosiahnuť dvomi filtrujúcimi otázkami. Po označení a potvrdení zápornej odpovede boli respondenti automaticky presmerovaní na koniec dotazníka. Konkrétne išlo o otázku *Čítali ste v minulosti niektorý z časopisov z oblasti knihovníctva a informačnej vedy?* v prvej sekcii a otázku *Čítali ste v minulosti aspoň jeden článok časopisu Knižnica?* v tretej sekcii dotazníka, keďže nasledujúce otázky sa vzťahovali výlučne ku kladnej odpovedi. Takýmto spôsobom sme eliminovali odpovede typu „neviem sa vyjadriť“, ktoré sme považovali za nerelevantné vzhľadom na ciele prieskumu.

Z celkového počtu 77 respondentov, ktorí začali vyplňať dotazník, sa výskumná vzorka zúžila na 66 respondentov.

VÝSLEDKY PRIESKUMU

VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE O RESPONDENTOCH

Napriek tomu, že naším cieľom bolo koncipovať dotazník tak, aby jeho vyplnenie nevyžadovalo nepriemerane veľa času, v úvode sme formulovali niekoľko otázok, ktoré objasnili zastúpenie jednotlivých respondentov podľa krajiny a typu inštitúcie, v ktorej pôsobia. Do úvahy sme pritom brali aj to, či v minulosti mali skúsenosť s niektorým z časopisov podobného tematického zamerania.

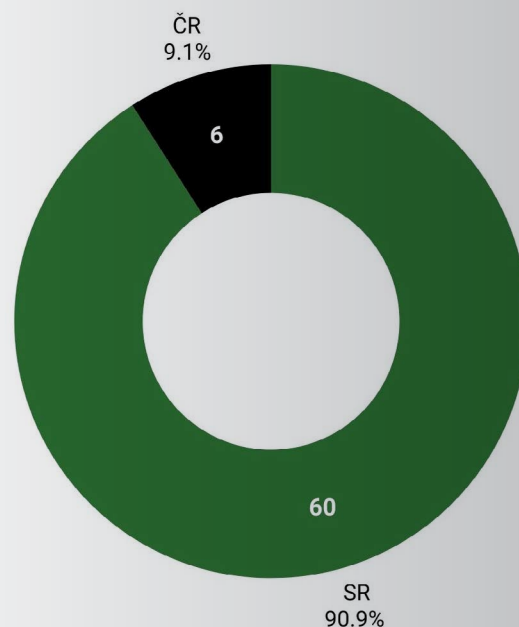
Nazáklade výsledkov sa ukázalo, že 60 respondentov (91 %) pôsobí na Slovensku a len 6 respondentov (9 %) reprezentuje niektorú z českých inštitúcií (**Graf 1**). Tento rozdiel považujeme za pomerne prekvapivý, keďže s českými autormi a recenzentmi pravidelne spolupracujeme. Do určitej miery však môže ísť aj o dôsledok nedostatočného pokrytia oblasti knihovníctva a informačnej vedy na Slovensku. To vedie k prirodzenej orientácii respondentov na české prostredie a periodiká. Napriek tomu, že nebolo možné identifikovať dôvody nízkej miery spätnej väzby zo strany českých respondentov (len v rámci interných kontaktných zoznamov ich bolo oslovených 72 vrá-

tane všeobecných kontaktov na inštitúcie, pri ktorých sme predpokladali sprostredkované oslovenie relevantných kolegov), považujeme za dôležité prehodnotiť spôsob komunikácie a propagácie časopisu a v neposlednom rade aj výber tém jednotlivých článkov, ktoré by odrážali záujmy a aktuálne potreby čitateľov a autorov na medzinárodnej úrovni. Jedným z cieľov redakcie časopisu *Knižnica* je priblížiť sa obsahu kvalitných periodických publikácií vydávaných v zahraničí.

Z prieskumu ďalej vyplynulo, že 20 respondentov pracuje vo verejných knižniciach (30 %), 13 respondentov v národnej knižnici (20 %), 11 respondentov vo vedeckých knižniciach (17 %), 5 respondentov v špeciálnej knižnici (8 %), 3 respondenti v akademických knižniciach (5 %) a jeden respondent v kraj-skej knižnici (2 %). Ďalší respondenti uviedli, že pôsobia vo vysokoškolskom prostredí (6 respondentov, resp. 9 %) alebo v inej oblasti (7 respondentov, resp. 11 %). Výsledky sú znázornené v **Grafe 2**.

Cieľom prieskumu bolo zmapovať nielen všeobecné povedomie respondentov o periodikách z oblasti knihovníctva, informačnej vedy a príbuzných disciplín, ale predovšetkým mieru zastúpenia respondentov, ktorí v minulosti mali skúsenosť aspoň s jednou takouto publikáciou. Išlo o otázku, ktorá bola zároveň prvou vylučovacou otázkou. Respondenti, ktorí uviedli, že sa s takouto publikáciou v minulosti nestretli, boli automaticky presmerovaní na koniec dotazníka. Takto bolo z výskumnej vzorky vylúčených 8 respondentov.

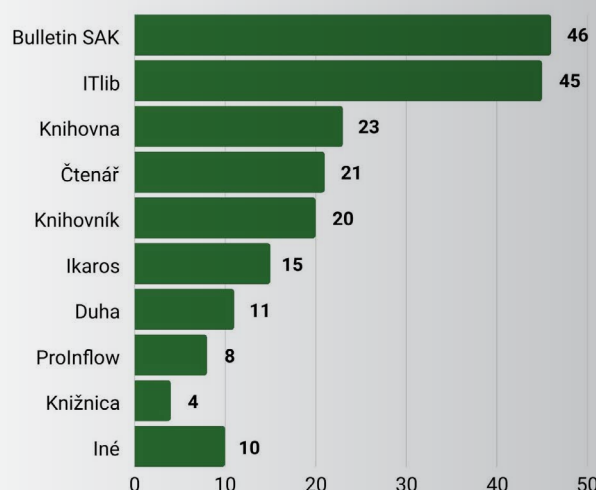
Respondenti, ktorí odpovedali kladne, uviedli skúsenosť s *Bulletinom SAK* (46 respondentov, resp. 70 %), s periodikami *ITlib* (45 respondentov, resp. 68 %), *Knihovna* (23 respondentov, resp. 35 %), *Čtenář* (21 respondentov, resp. 32 %), *Knihovník* (20 respondentov, resp. 30 %), *Ikaros* (15 respondentov, resp. 23 %), *Duha* (11 respondentov, resp. 17 %) a *ProInflow* (8 respondentov, resp. 12 %). Nízky podiel odpovedí týkajúcich sa časopisu *Knižnica* súvisí s tým, že tento časopis nebol súčasťou ponúkaného výberu. Respondenti ho mohli uviesť len manuálne prostredníctvom položky *Iné* (**Graf 3**). Na základe výsledkov je zrejma prevaha publikácií vydávaných v Českej republike. Pozitívne hodnotíme, že najväčšie zastúpenie mali slovenské publikácie s dlhoročnou tradíciou (*Bulletin SAK*, *ITlib*).

GRAF 1 ZASTÚPENIE RESPONDENTOV PÔSOBIACICH V SR A ČR

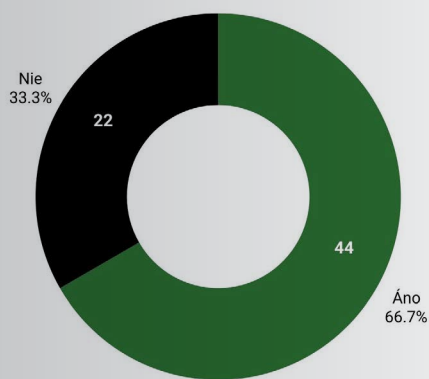
GRAF 2 TYP INŠTITÚCIE, V KTOREJ RESPONDENTI PÔSOBIA

GRAF 3 SKÚSENOSTI RESPONDENTOV S PERIODICKÝMI PUBLIKÁCIAMI V OBLASTI KNIHOVNÍCTVA

MIERA ANGAŽOVANOSTI ČITATEĽOV

V ďalšej časti dotazníka sme sa zamerali na typ respondentov z hľadiska miery ich angažovanosti ako čitateľov a prispievateľov. Z prieskumu vyplynulo, že dve tretiny respondentov v minulosti napísali pre časopis *Knižnica* aspoň jeden článok (**Graf 4**). Domnievame sa, že predpokladom čitateľskej aktivity a záujmu o obsah časopisu je práve autorská skúsenosť. Na druhej strane je nevyhnutné zohľadňovať vyššiu mieru vnútornej motivácie pri vyplňaní dotazníka jednotlivcami, ktorí s časopisom prichádzajú do kontaktu pravidelne. Väčšina respondentov, ktorých kontaktné údaje má redakcia k dispozícii, už v minulosti v časopise publikovala, no aj naďalej si uvedomujeme potrebu rozširovania jeho autorskej a čitateľskej základne. Nízka miera návratnosti dotazníka zo strany respondentov pôsobiacich v Českej repub-

GRAF 4 ZASTÚPENIE RESPONDENTOV, KTORÍ V MINULOSTI (NE)PUBLIKOVALI V ČASOPISE *KNIŽNICA*

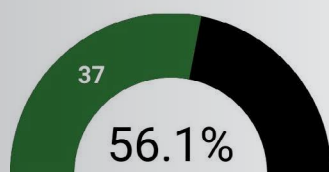
like navyše naznačuje, že naše snahy by sa mali uberať práve týmto smerom.

Predpoklad prevahy respondentov prichádzajúcich do kontaktu s časopisom *Knižnica* na pravidelnej báze sa potvrdil aj v prípade otázky, prostredníctvom ktorej sme zisťovali, s ktorým z nasledujúcich tvrdení sa respondenti stotožňujú v najväčšej miere:

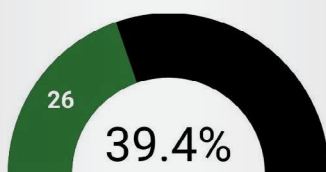
- *Vždy si prečítam aspoň jeden článok v každom čísle časopisu Knižnica.*
- *Počas roka prečítam aspoň jeden článok časopisu Knižnica.*
- *Časopis Knižnica čítam menej než jedenkrát za rok.*

Na základe **Grafu 5** je zrejmé, že väčšina respondentov si prečíta aspoň jeden článok v každom čísle časopisu (37 respondentov, resp. 56 %). Uvedená skutočnosť naznačuje, že väčšina respondentov nájde v každom čísle aspoň jeden článok natoľko zaujímavý, že si ho prečíta. Na tomto mieste je však nevyhnutné zohľadňovať pravidelných prispievateľov, ktorých primárnym záujmom môžu byť vlastné články alebo ich spätná kontrola. Z tohto dôvodu sme považovali za dôležité zistiť, o ktoré témy majú respondenti najväčší záujem a ktorým by sme mali v budúcnosti venovať väčšiu pozornosť (viac v časti *Tematické zameranie časopisu*).

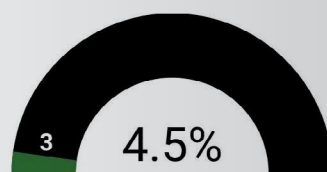
Osobitnú pozornosť si zaslúžia respondenti, ktorí deklarujú, že v priebehu roka prečítajú aspoň jeden článok v niektorom z čísel časopisu vydaných v danom roku (26 respondentov, resp. 39 %). Nestačí uspokojiť sa s ojedinelým záujmom o niektorú z publikovaných tém – jedným z hlavných cieľov redakcie by mali byť pravidelné prieskumy a priebežné monitorovanie aktuálnych potrieb čitateľov, ktorí by v ideálnom prípade mali patriť k prvej skupine respondentov.

Vždy si prečítam aspoň jeden článok v každom čísle.

Počas roka prečítam aspoň jeden článok.

Časopis Knižnica čítam menej než jedenkrát za rok.

GRAF 5 ZASTÚPENIE PRAVIDELNÝCH ČITATEĽOV

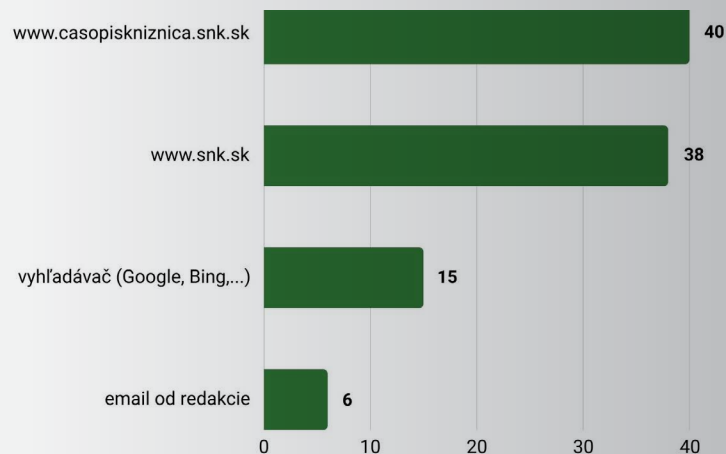
V poslednom rade nás zaujímalo, prostredníctvom ktorých kanálov sa respondenti dostávajú k obsahu časopisu a či existujú oblasti vyžadujúce intenzívnejšiu propagáciu. Ukázalo sa, že hoci samostatná webová stránka časopisu bola spustená až v druhej polovici roku 2024, najviac respondentov uviedlo, že práve ona je východiskovým bodom ich prístupu k periodiku (**Graf 6**). Napriek tomu značná časť respondentov označila aj hlavnú webovú stránku Slovenskej národnej knižnice, prostredníctvom ktorej sa časopis od júna 2024 už nezverejňuje. To možno spájať s výberom odpovede na základe zaužívaných návykov respondentov, ktorí v minulosti navštevovali archív časopisu, nachádzajúci sa na tejto stránke, no je nevyhnutné pripustiť aj možnosť, že niektorí respondenti od implementácie novej webovej stránky časopis zámerne nevyhľadávali. Určitá časť respondentov navyše pravdepodobne označila obe možnosti, keďže odkaz na novú webovú stránku je súčasťou archívu na hlavnej stránke.

Z prieskumu tiež vyplynulo, že len malá časť respondentov získava informácie o novom čísle časopisu prostredníctvom svojej e-mailovej schránky, čo však vzhľadom na anonymný charakter dotazníka redakcia nemôže plne ovplyvniť. Jednou z možností je aktualizácia interného zoznamu kontaktov, avšak tá je spojená s rizikom oslovenia potenciálnych čitateľov, ktorí o tento typ komunikácie zo strany redakcie nemajú záujem.

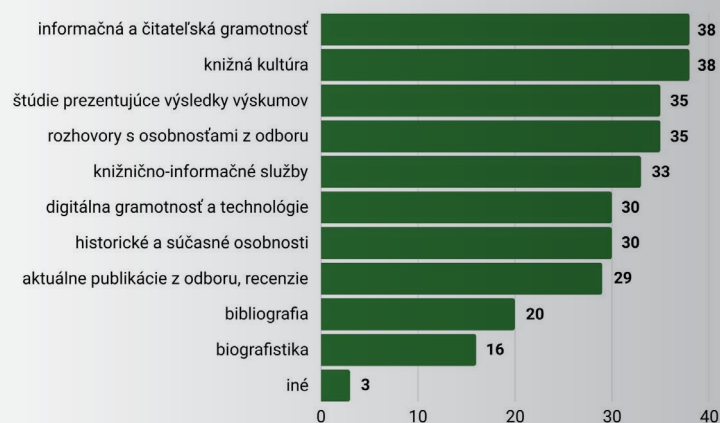
TEMATICKÉ ZAMERANIE ČASOPISU

Z hľadiska cieľov nášho prieskumu považujeme za zásadný postoj respondentov k obsahovým špecifikám časopisu, ktoré sú primárnym faktorom ovplyvňujúcim jeho čítanosť. Časopis *Knižnica* je charakteristický tým, že reflektuje aktuálne problémy v oblasti svojho zamerania a prispôsobuje tomu výber tém najmä nosných článkov. Počas svojej existencie zároveň prinášal zaujímavé informácie z oblasti bibliografie, biografistiky, knižnej kultúry či Literárneho archívu Slovenskej národnej knižnice. Z tohto dôvodu sme chceli zistiť, či takýto prístup ku koncipovaniu jednotlivých čísel je do budúcnosti udržateľný.

Z **Grafu 7** vyplýva, že hoci téma bibliografie (20 respondentov, resp. 30 %) či biografistiky (16 respondentov, resp. 24 %) má aj naďalej svojich

GRAF 6 SPÔSOB PRÍSTUPU K JEDNOTLIVÝM ČLÁNKOM

GRAF 7 VNÍMANIE ATRAKTIVITY JEDNOTLIVÝCH TÉM ZASTÚPENÝCH V ČASOPISE

pravidelných čitateľov, väčšina respondentov preferuje aktuálne témy, ktoré priamo alebo okrajovo súvisia s ich profesiou. Veľký záujem je napríklad o témy informačnej a čitateľskej gramotnosti (38 respondentov, resp. 58 %), aktuálne výsledky výskumov (35 respondentov, resp. 53 %), rozhovory s vybranými osobnosťami z odboru (35 respondentov, resp. 53 %), knižnično-informačné služby (33 respondentov, resp. 50 %), digitálnu gramotnosť a technológie (30 respondentov, resp. 45 %) či o informácie o aktuálnych odborných publikáciách a ich recenzie (29 respondentov, resp. 44 %). Výsledky potvrdzujú nevyhnutnosť kontinuálneho prieskumu aktuálnych informácií a trendov sprevádzaného oslovovaním relevantných autorov.

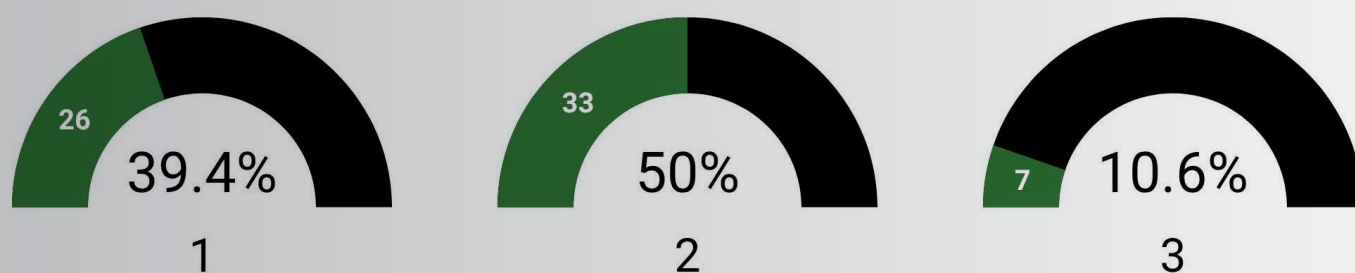
Redakcii však nestačí zistiť mieru záujmu čitateľov o jednotlivé témy – nevyhnutné je zamerať sa aj na postoj respondentov k relevantnosti publikovaných tém.

Cieľom preto bolo zistiť, ako respondenti hodnotia tematické zameranie časopisu na škále 1 (výborné) až 5 (nedostatočné). Napriek tomu, že podobné hodnotiace škály sú vzhľadom na ich nejednoznačnosť dlhodobo predmetom kritiky, v našom záujme bolo získať aspoň približnú predstavu o subjektívnom vnímaní obsahu časopisu zo strany čitateľov.

Prieskum ukázal, že hoci relatívne veľká časť respondentov pridelila časopisu známku 1 (26 respondentov, resp. 39 %), polovica z nich hodnotila

známkou 2 (33 respondentov, resp. 50 %). Ďalších 7 respondentov (11 %) zvolilo známku 3 (Graf 8). Pozornosť redakcie by sa preto nemala upriamovať výlučne na spokojných čitateľov, ale primárne na tých, ktorí poukazujú na nedostatky v pokrytí jednotlivých tém. Obsahová koncepcia časopisu by totiž mala byť akýmsi živým organizmom, ktorý je schopný reflektovať aktuálne témy v danej oblasti.

Z tohto dôvodu sme respondentom umožnili navrhnúť témy, ktoré by podľa ich názoru bolo vhod-

GRAF 8 HODNOTENIE TEMATICKÉHO ZAMERANIA ČASOPISU NA ŠKÁLE 1 (VÝBORNÉ) AŽ 5 (NEDOSTATOČNÉ)

né zaradiť do budúcich čísel časopisu. Z otvorených odpovedí vyplynulo, že väčšina respondentov by uvítala lepšie pokrytie tém z oblasti metodiky, vzdelávania knihovníkov a dobrej praxe knižníc vrátane spolupráce v rámci konkrétnych projektov. Dôležitosť reflektovania aktuálnych trendov sa prejavila aj v záujme respondentov o témy zamerané na vzájomnú inšpiráciu na národnej a medzinárodnej úrovni, a to nezávisle od typu a veľkosti knižnice. Niektorí respondenti navyše navrhujú zaradiť do edičného plánu témy so zreteľom na interdisciplinárne presahy knihovníctva a iných vedných oblastí, napríklad pedagogické prístupy k čítateľstvu či literárne orientované témy (hodnotenie kvality dostupnej literatúry, literárna kultúra, slovenská umelecká tvorba). Je teda zrejmé, že rozširovanie autorskej základne aj o autorov, ktorí neprichádzajú do pravidelného kontaktu s knižničným prostredím, no ich odborné zázemie a publikačná činnosť sa s ním v mnohých smeroch prelínajú, predstavuje významný prínos.

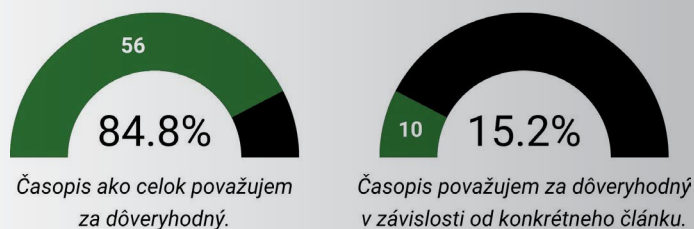
CELKOVÉ HODNOTENIE ČASOPISU

V neposlednom rade sme považovali za dôležitý holistický pohľad respondentov na časopis, predovšetkým z hľadiska vnímania jeho dôveryhodnosti a cel-

kového prínosu. Aj v tomto prípade mali respondenti možnosť vybrať si, s ktorým z tvrdení sa stotožňujú v najväčšej miere:

- Časopis *Knižnica ako celok* považujem za dôveryhodný.
- Časopis *Knižnica* považujem za dôveryhodný v závislosti od konkrétneho článku.
- Časopis *Knižnica* nepovažujem za dôveryhodný.

Medzi najpozitívnejšie zistenia patrí, že až 56 respondentov (85 %) považuje časopis *Knižnica* za dôveryhodný. Ďalších 10 respondentov (15 %) uviedlo, že dôveryhodnosť časopisu posudzujú podľa konkrétneho článku. Nie je však úplne jasné, podľa akých kritérií respondenti hodnotia článok ako dôveryhodný, teda či je pre nich rozhodujúci spôsob spracovania článku, osoba autora alebo samotná téma. V budúcnosti je preto žiaduce zamerať sa aj na konkrétne faktory ovplyvňujúce percepciu dôveryhodnosti príspevkov zo strany čitateľov. Takto získané údaje by sa do istej miery mohli využiť aj v procese schvaľovania jednotlivých článkov redakciou a redakčnou radou, hoci je potrebné mať na pamäti výrazne subjektívny charakter vyjadrení respondentov. Naším cieľom je však časopis *Knižnica* neustále zlepšovať, čo pravdepodobne povedie k prísnejšiemu posudzovaniu rukopisov a nižšiemu počtu publikovaných článkov.

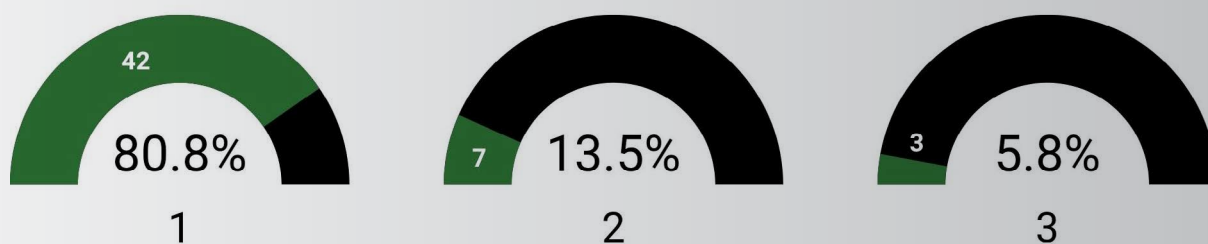
GRAF 9 VNÍMANIE DÔVERYHODNOSTI ČASOPISU

V dotazníku mali respondenti možnosť vyjadriť sa k tomu, v ktorých aspektoch bol pre nich časopis v minulosti prínosným. Naším cieľom bolo identifikovať oblasti, ktorým je aj naďalej žiaduce venovať pozornosť – berúc do úvahy subjektívny charakter jednotlivých odpovedí.

Výsledky ukázali, že význam časopisu z pohľadu respondentov spočíva predovšetkým v informovaní o aktuálnych poznatkoch v oblasti knihovníctva vrátane dobrej praxe z prostredia knižníc, čo do určitej miery potvrdzuje naše predchádzajúce zistenia. Viacerí zároveň uviedli, že časopis bol pre nich dôležitým zdrojom informácií v rámci ich odbornej činnosti a pri písaní vlastných vedeckých prác, pričom viacerí hodnotili pozitívne svoju skúsenosť

s publikovaním v časopise vrátane možnosti recenzného posúdenia článkov. V tomto smere je zrejmy stúpajúci tlak na kvalitu odborných časopisov, ktorý sa premietá aj do striktnějších požiadaviek na autorov z hľadiska publikovania v recenzovaných a – ideálne – karentovaných časopisoch. Oslovovaním dôveryhodných recenzentov a relevantných autorov, ktorí v časopise doteraz nepublikovali, sa tak v rámci redakcie snažíme reflektovať neustále zmeny v publikačnej praxi a poskytnúť autorom možnosť publikovať výsledky svojej práce aj v značne obmedzenom odbornom prostredí.

S tým úzko súvisí komunikácia autorov, recenzentov a čitateľov s redakciou, ktorá by mala byť nielen profesionálna, ale najmä ľudská. Ukázalo sa, že z 52 respondentov (79 % z celkovej výskumnej vzorky), ktorí v minulosti s redakciou aspoň raz komunikovali, až 42 respondentov (81 %) považuje kvalitu komunikácie za výbornú, 7 respondentov (13 %) ju hodnotí známku 2 a traja respondenti (6 %) známku 3 (Graf 10). Napriek relatívne pozitívnym výsledkom však existujú oblasti, ktoré je možné zlepšovať, a to bez ohľadu na potenciálny negatívny vplyv interných procesov v rámci Slovenskej národnej knižnice, ktoré v konečnom dôsledku takisto ovplyvňujú kvalitu komunikácie.

GRAF 10 HODNOTENIE KVALITY KOMUNIKÁCIE S REDAKCIOU NA ŠKÁLE 1 (VÝBORNÁ) AŽ 5 (NEDOSTATOČNÁ)

Napriek prevažne pozitívnej spätnej väzbe zo strany respondentov si uvedomujeme, že ak má časopis reflektovať neustále sa meniace odborné a vedecké prostredie, je nevyhnutné pristúpiť k viacerým koncepčným aj komunikačným zmenám. Potreba priebežných zmien súvisí aj so špecifickým charakterom oblasti knihovníctva a informačnej vedy, ktoré sú v slovenskom prostredí rozpracované len čiastočne, čo vedie k orientácii na zahraničné periodiká. V tom-

to smere je pre redakciu časopisu *Knižnica* významnou motiváciou práve spätná väzba zo strany čitateľov – pozitívna, negatívna i povzbudivá – napríklad ako táto:

„Prajem, aby sa časopis *Knižnica* stal lídrom v informovaní o aktuálnych témach v knihovníctve, prinášal novinky zo zahraničia, a to vo všetkých oblastiach knihovníctva, aby sme sa mohli vhodne inšpirovať a dokola neobjavovať jedno koleso.“

ZÁVERY A BUDÚCNOSŤ ČASOPISU

Z uvedených zistení vyplývajú viaceré skutočnosti, z ktorých niektoré môžu byť prekvapivé a s najväčšou pravdepodobnosťou budú mať vplyv na budúcu podobu a koncipovanie časopisu *Knižnica*. Jednou z výziev je intenzívnejšia propagácia smerom k potenciálnym autorom a čitateľom, ktorí v súčasnosti uprednostňujú zahraničné periodiká. V tomto zmysle je dôležité poukazovať na dlhoročnú tradíciu časopisu s výnimočným postavením v slovenskom prostredí a vyzdvihovať možnosť recenzného posúdenia príspevkov nezávislými odborníkmi. Redakcia v minulosti realizovala viaceré kroky na zaradenie časopisu do indexu akademických časopisov z oblasti humanitných a spoločenských vied ERIH PLUS. V najbližšom období sa otvorí diskusia o zaslaní žiadosti o posúdenie kvality časopisu členmi poradnej skupiny daného indexu.

Prieskum tiež odhalil, že hoci väčšina respondentov prečíta aspoň jeden článok v každom čísle časopisu, viac než tretina uviedla, že o jeho obsah prejaví aktívny záujem len zriedka, teda prečíta aspoň jeden článok približne raz za rok. Uvedená skutočnosť potvrdzuje opodstatnenosť pravidelných prieskumov, ktoré by redakciu nasmerovali na témy zodpovedajúce aktuálnym potrebám súčasných aj potenciálnych čitateľov. Vzhľadom na interdisciplinárny charakter periodika sa navyše otvárajú možnosti prepojenia vybraných tém napríklad s problematikou informačných technológií či pedagogiky alebo orientácie na literárne zamerané témy.

Prirodzeným aspektom prakticky každého prieskumu sú aj limity, ktorým je vhodné, no nie vždy možné predchádzať – zvlášť v prípade pilotných prieskumov, akým bol aj tento. V rámci analýzy odpovedí sme na-

príklad zistili, že viaceré otázky vyžadujú doplňujúce vyjadrenie respondentov, resp. nadväzujúce otázky, ktoré by pomohli objasniť dôvody výberu jednotlivých odpovedí. To sa prejavilo napríklad pri hodnotení dôveryhodnosti časopisu a u respondentov, ktorí uviedli, že jej vnímanie závisí od konkrétneho článku. Objasnenie uplatňovaných kritérií hodnotenia príspevkov by v určitých prípadoch mohlo pomôcť aj v procese ich schvaľovania redakciou, hoci s prihliadnutím na subjektívnu povahu hodnotenia.

Časopis *Knižnica* dlhodobo čelí výzve uprednostňovania kvality pred kvantitou, čo sa v budúcnosti pravdepodobne odrazí na počte a charaktere publikovaných článkov. Jednou z vízií je tiež zatriktívniť časopis pre čitateľov a autorov preferujúcich články odborného a výskumného charakteru. Na základe zistení prieskumu je však zrejma potreba zachovať určitý racionálny pomer medzi vysoko odbornými článkami a článkami informujúcimi o zaujímavostiach a dobrej praxi knižníc, ktoré sú z hľadiska vzájomnej podpory a inšpirácie medzi knižnicami nezastupiteľnými.

Unikátny charakter časopisu *Knižnica* tak do určitej miery možno považovať za výhodu, no v súčasnej spoločnosti poznamenatej množstvom neustálych zmien môže jeho dlhodobá stagnácia alebo neopodstatnené zásahy redakcie predstavovať problém. Narastajúce požiadavky na publikovanie v zahraničných periodikách môžu postupne viesť k odlivu slovenských autorov, ktorým časopis od svojho vzniku v roku 2000 poskytuje najväčší priestor. Rovnako ako sa slovenskí autori postupne začínajú obracať na zahraničné redakcie, mala by sa aj redakcia časopisu *Knižnica* viac orientovať na zahraničných autorov, ktorí môžu nielen zvýšiť kvalitu časopisu v očiach zahraničných čitateľov, ale aj obohatiť teóriu a prax v oblasti knižničnej a informačnej vedy na Slovensku o nové poznatky a cenné skúsenosti.